

117.

Paradiisi wõti.

— — — — —
Z ä i e l i t

Naisterahwa palweraamat.

Trükitud M. Ednisson'i kulus.

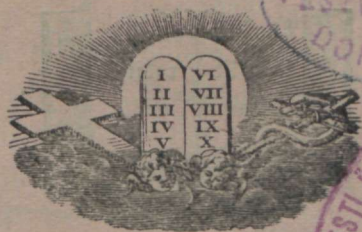
A. 117.

Paradiisi wõti.

Täielik

Naisterahwa palweraamat.

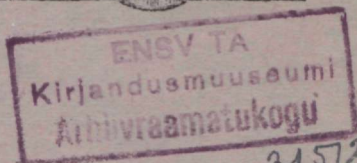
Trükitud M. Ebnisson'i tuluga.

Со стороны Духовной цензуры нѣтъ препятствій къ напечатанію рукописи: „Paradiisi wõti.“

Рига, 6-го Сентября 1889 года.

№ 54.

Цензоръ, Протоіерей І. Линденбергъ.

Типографія Г. Матизена въ Ревелѣ, 1889.

G e s k ö n e .

Armjad õed! Siin astub täieline naiste-
rahwa palveraamat teie silma ette,
mis teile head õpetust tahab anda ja
teid ihu ning hinge poolest õigele teele ju-
hatada. Võtke teda lahkestest wastu ja pru-
fige õige tee otsimiseks, mis kõigile rahu,
rõemu ja õnnistust saadab. Ta ei ole
mitte ajawiiteks ja paljalt läbi lugemiseks
walmistatud, waid õnnelise elu ja hinge
õnnistuse kätte saamise juhatajaks. Selle-
pärast lugege tema sees olewaid palweid
südamest, järele mõteldes ja meeles pida-
des ning püüdke nõnda elada, kudas siin
märku antakse! Põlgage kõiksugust ede-
wust, halpust ja moodide taga ajamist, olgu
see riietega uhkustamises ehk pidude pida-
mises, sest niisugused asjad on kõik õnne-
lise elule kahju tegijad ning pahanduse
sünnitajad! Hoidke endid ka tantsimise
ja wiina ning õlle joomise eest, sest need
kolm asja on kõik wägewad ihuliku ja wai-

muliku elu rikkujad! Ärge uskuge ialgi niisugust paha õpetust, milles üteldakse: „Wiin ja õlu on terwisele rohuks.“ Seda ütelist on need laiali lantanud, kes oma ligimestele sugugi head ei soovi, vaid ainult eneste ihuliku kasu peale mõtlewad ja wiina ning õlle müümisest kaduwat rikkust korjawad. Küll on meesterahwas hirmus, kui ta wiinast ja õllest joobnuks on jäänud, aga naisterahwas on weel hirmsam. Sellepärast, armsad õed, hoidke endid niisugusest kahjulikust jooma-ajast üsna eemalle! Teda ei ole sugugi tarwis wõtta, ilma temata saab wäga heaste läbi. Näidake sellega oma mehele ehk wennale ja lastele — kellel neid on — head eesmärki! Meest paluge, kui ta wiinaga püüab sõbrustada, et ta paha ameti maha jätaks ja lapsi keelge ning maenitsege, et nemad niisugust kahjulikku joomaaega sugugi pruukima ei hakka! Seletage ja näidake neile, kuidas wäga palju inimesi wiina ja õlle joomise läbi kerjajateks on saanud ja enneaegu oma elu lõpetanud! Niisamuti hoidke neid ka tubaka suitsetamisest eemalle, mis terwist rikub ja oma fihwtise jõuuga, inimest wiina

ning õlle joomisele ette valmistab! Ma olen paar korda näinud, et ka mõned neiu-
 juba paberossi ja sigarit suitsetawad; oh,
 see õli hirmus ja inetu waadata. Selle-
 pärast hüüan: Armsad dekeseid, hoidke endid
 tubaka suitsetamise eest! See pole mitte
 ilus ega kasulik. Peale selle püüdke endid
 ka kõigest halwast ning kahjulikust asjast
 eemalle hoida, mis elu mõrudaks teeb ja
 pahandust sünnitab! Kõige wägewam nen-
 dest on moodi-orjus ehk moodi-hai-
 gus, mille kahjulikust mõjust suurem osa
 rahwast weel sugugi aru ei saa, waid teda
 julgeste omas põues kannawad. Moodi-
 orjus on meie päiwil niisama tugew, nagu
 wanal ajal teu-orjus oli; kes tema wõimu
 aüa ennaft on annud, see temast fergeste
 lahti ei saa. Ma räägin siin ainult talu-
 rahwast ja teenijateft, keda moodi-orjus
 palju rängemine wõib rõhuda, kui rikkaid
 ning suurtsugu inimesi. Talurahwa ja
 teenijate fissetulek on koguni weike, nii
 weike, et see hoolega kokuhoidmist tarwi-
 tab, kui puudufeta tahad elada. Tahawad
 nemad aga moodi-orjusega, see on foppis
 ja fatsis riietega, mitmel wiisil moonuta-

tud tanudega, heegeldatud kahludega ja ifka ja ifka jälle uutmoodi ilmuwate rätikutega endid teistest toredamateks ehtida, siis lüükab see neid otse õnnetuse sisse, kus nad wiimati ohkades hüüawad: „Jah, meie oleme ju kehwad inimesed, ei jõua wõlga ära maksta ega lapsi koolitada. Oh Jumal, miks oled sa meid nii waeseks loonud!“ j. n. e. Kas see ei ole mitte suur patt, niisugusel kombel Jumalale süüdi mõista! See raiskad ning pillad sa teenitud kopikad ja rublad tühiste lipakate ostmisega ja edewuses elamisega ära, mille jaoks sa ligimeste käest weel juurde lainad ja karjud siis, et sa kehwa inimene oled. Mõttele ometi pisutgi järele ja ära teuta mitte oma Poojat! — Dige Jumala teenistus ei ole mitte see, et sa enmast igasuguste uutmoodi riiete kahludega uhkustad, neid kirikus teistele näitamas käid ja wõeraspidudel pilli-lugude järele tantsida mõistad. Ei, armsad õekesed, niisugust edewust ei armasta Jumal mitte. Tema tahab, et sa piad kasinuses ja puhtuses kokkuhoidlikult ja mõistlikult elama. Kirikusse piad sa kui alandlik ja waga ristiinimene minema, Juma-

lat tänama ja Temalt jõuudu ning finni-
 tuft paluma, aga mitte teistele inimestele
 oma moodis riideid näitama. Kirik on
 pühahoone ja palvekoda, aga mitte riiete
 näitamise koht. Jumal ei arwa sind selle-
 pärast sugugi paremaks, et sa igal pühäl
 kirikus käid ja fopistatud ning fatsitud
 riideid kannad. Tema meelest on ainult
 need armsad, kes õigel ja auusal wiisil
 elawad, hoolfaste tööd teewad, ametis sõna-
 kuulelikud on ja ederusest ning lagasta-
 misest endid eemalle hoiawad. Sellepärast
 armsad õekesed, kes teie seda raamatut juh-
 tute lugema, katsuge endid läbi, kas olete
 nõnda elanud, nagu ma siin tähendasin,
 ja kui mitte, siis wõtke õpetust ja paran-
 dage meelt! — Ja neiud, teie olge oma
 sõnade ja tegude poolest alati puhtad!
 Zuba see on wäga inetu kuulda, kui joob-
 nud mees farnwilisi sõnu fuust wälja ajab,
 aga weel palju inetum on niisamasuguseid
 sõnu targa meelega neiu fuust kuulda.
 Niisamuti ka teie, naised, ärge laske eneste
 juures seda sõna mitte tõeks minna: „Kui
 tüdruk, siis õige puu, kui naiseks saab, siis
 lai suu.“ Olge oma meeste wastu aland-

lifud ja ärge pahandage neid mitte, wastu-
rääkimisega ja kiusu ajamisega, waid püüdke
kui õiged ristiinimesed mõistlikult ja arm-
faste elada, hoolfaste tööd tehes ja maja
talitust korras pidades, et teie noorematele
igas tükkis heaks eeskujuks wõiksite olla. —
Teie, emad, kaswatage oma lapsi nõnda,
et nendele kõike head õpetate ja hoolega
nende järele waatate, et nemad mitte huk-
tuse tee peale ei lange! Nende üle nõutakse
teie käest kindlat otsust; mötelge aegfaste
selle peale ja ärge olge hooletumad! —

Käesolewast raamatust leiata mitmesu-
guseid palwetamisi, mis naisterahwale tar-
wilikuks ja sündsaks on arwatud. Pruu-
kige neid kasulikult ja püüdke nendest õpe-
tust wõtta! Oh, armsad õekesed, kui teie
tõeste nõnda elate, nagu ma siin eeskõnes
ja selle raamatu palwetes teile märku püüan
anda, siis olete teie armsad Jumala ning
inimeste meelest. Siis lähäb ilm ilusa-
maks, elu lõbusamaks, süda rahulifemaks
ja Paradiisi wärawad awawad endid. —
Selleks soowin teile head tahtmist, kindlat
uskku, jõuudu ja õnne! —

I. Palwed.

1. Rein palwe.

Oh helde ja armuline Issand, Sina oled kõikide palweid tõutanud kuulda ja oled luba annud enese ette astuda, siis kuule nüüd ka minu, kui nõdra neiukese palwet ja ära pööra oma palet minuist mitte ära! Sa tead ja näed, et ma Sinu vastu sagedaste olen pattu teinud ja Sind, oma edewustega ja halpustega pahandanud, oh, anna mulle seda andeks! Ma püüan ja tahan edespidi paremine elama hakata ja kõigest ennast eemalle hoida, millest minu ihule ja hingele kahju võib tulla. Selleks tule Sina, armas Jumal, ise minule appi ja anna mulle tarka meelt ja mõistust ning jõuudu, et ma kõige kurjuse ning iga halwa asja vastu jõuaksin wõidelda ja õige tee radade peal kõndida! Tee lahti minu meeled ja mõtted, et ma ennast riiete moonutamisest, tantsimisest ja igasugusest edewusest eemal wõiksin hoida ja neid põlgada! Anna mulle jõudu tühiste himude ja halpuste vastu wõidelda, et ma kassinaste ja puhtaste ning kokkuhoidlikult jõuaksin elada! Oh armas Issand, Sinu peale loodan mina ja Sinu hooletks annan mina oma hinge ja ihu. Kuule minu palwet oma armsa Poja Jeesuse Kristuse pärast! Amen!

2. Nitta neiu palwe.

Dh, Sina suur wägede Issand, taewa ja maa walitseja ning kõikide ülespidaja, Sinu ette astun mina oma palwe-ohwriga ja palun, waata armuga minu peale ja wõta kuulda minu alandlikku õhkamist! Kõige esiti tänan ma Sind selle eest, et Sa minule terwist oled annud ja mind ilmaliku waranduse poolest õnnistanud. Minu ihulik elu wõib nüüd küll puudufeta elada, aga oma hinge eest pian ma seda suuremat hoolt kandma, et ta mitte hukatuse sisse ei lange. Dh Issand, ole mulle walwajaks ning hoiu mind, et minu meele sisse mitte uhkuse ega kõrkuse waim ei saaks asu-paika wõtta, et ma selle waranduse üle, mis Sinu õnnistuse läbi olen saanud, mitte ei suurstaks ega teistest waesematest enamast paremaks ei arwaks! Sa oled ise ütelnud: „Õppige minust, sest mina olen tawane ja südamest alandlik!“ Dh aita mind, et ka mina wõiksin tawane ja alandlik olla! Aita mind, et ma ajalikku warandust igawese waranduse kätte saamiseks wõiksin pruukida, mida koi ega rooste ei rikku! Ärgu olgu ma, ei ühegi kehwa wastu armuheitmata, waid tee minu südant pehmeks, et ma aitaksin seda, kellel abi tarwis on! Mingu minu juures see sõna tõeks: „Olge armulised, nõnda kui teie taewane Isa armuline, on!“ — Aita ja juhata ka, et ma oma ilmalikku warandust ei raiskaks moodi-orjusega, mis meie päiwil noori inimesi just

kui kuri tööbi furnab! Oh, see moodiorjus on hirmus kange külge hakkama, nimelt ka sellepärast, et teised seda naisterahvast pillkama ning naerma hakkawad, kes liht kombel püiab elada. Oh aita, et ma nende pillkamist jõuan ära kannatada, ja et ma nende ahwetelemisest ennast mitte eksitada ei laseks! Oh Issand kuule minu palwet ja aita mind, et ma ikka alandlikus meeles, auususes ja tõsiduses, kui mõistlik neiu wõiksin elada ja oma kohut täita! Amen!

3. Piiga palwe.

Oh armas ja kallis taewane Issa! See on Sinu püha tahtmine, et mina abielusse astumise õnne osaliseks ei ole saanud, kelleks nais-tesugu kutsutud ja seatud on, sellepärast tahan seda waikselt ära kanda, mis Sina peale paned. Wõib olla, et ma ka ise selle juures suur süidlane olen; wahest olen ma oma edewustega ja fergemeelsete tegudega ennast peiude meelest hawaks teinud, et nemad mind mitte auusaks abikaasaks ja mõistlikuks lastekaswatajaks ei ole arwanud sündiwat. Oh, Issand aita ja anna mulle tarka meelt, et ma selles seisuses mõistlikult wõiksin elada, et ma Sinu saatuse üle mitte ei nurise ega juguõdede peale kadeda melega ei waata, kes õnne poolest minust ette on jõuudnud! Anna mulle jõuudu kasiuses, auususes ja puhtuses elada, et ma noorematele

neiudele wooruse ja waga elu eeskujuks wdiksin olla ja sellkombel kasu saata Sinu riigile! Ja kui wallatumad inimesed mind, minu eluseisuse pärast, piakswad pilkama, siis anna mulle kannatust ja heldet meelt, et ma jõuaksin pahandust unustada ja ülekohtustele andeks anda! Tröösti mind, kui kurwad mõtted mind rõhuvad ja saada igawust minuist kaugelle ära! Kuule minu palumist Jeesuse Kristuse pärast! Amen!

4. Gtsinud neiu palwe.

Oh armuline Snnistegija! Südame walus ja hinge ahastuses tulen ma Sinu jalgade ette, nagu see patune naine, kellest ewangeelium jutustab. Ma olen eksituse fissse langenud ja pian nüüd suurt häbi ja teutust kannatama, nii et mull julgust ei ole kellegi silma waadata. Sina aga oled wäga armuline ja hüiad omas sõnas: „Tulge minu juurde kdiik, kes teie wae watud ja koormatud olete, ja mina tahan teile hingamist saata!“ Sellepärast tulen mina eksitusest koormatud, õnnetu inimene Sinu jalgade ette ja palun: halasta minu peale, tröösti mind wiletsuses ja anna minule jõuudu seda iket kanda, mida mina ise enese kerge meele ja edewusega oma kaela olen tõmmanud! Ära põlga mind mitte ära! Sa ütlesid oma proh weti suu läbi: „Mull ei ole mitte head meelt

õela surmast, waid ma tahan, et see kes õel, pööraks omast kurjusest, et ta wõiks elada! Niisamati ütlesid Sina: „Kui teie patud on nagu hele-punane riie, siis piawad nemad walge willa sarnaseks saama.“ — Niisuguste armsate kuulutuste ja tõutuste pärast on mull julgus Sinu halastuse peale lootes Sind paluda: Mita mind, et ma edespäi paremat ning puhtamat elu wõiksin elama hakata, et ma mitte enam niisuguse eksituse ja kurwa oleku sisse ei lange! Tulgu Sinu haawad ja raske kannatamine igakord minu waimu filmade ette, kui halwad mõtted minu meelele siginewad! Mita ka, et ma oma last Sinu tahtmise järele mõistaksin kaswatada, et tema mitte minu jälgede peale ei astuks, waid et temast täieste mõistlik inimene kasvaks, kes õiges elus elab ja Sinu tahtmist täidab! Oh Issand, kuule minu palwet oma suure helduse ja halastuse pärast! Amen!

5. Brundi palwe.

Armas taewane Isa! Tänu ja kiitus olgu Sulle igaweste selle armu eest, mida Sa minu wastu oled ülesse näitanud! Sina oled minu hinge palawamat ihaldust täitnud, oled minu soowimise järele teinud ja seda meest, keda minu süda ning meel nii wäga ihaldas, nüüd awalikult minuga kihlanud. Oh aita nüüd, armuline Issand, et ma ka mõistaksin tema ja

Sinu tahtmise järele õigel kombel elada! Jäägu minust kõik moodi-orjus eemalle, millega ma Sind, mu Jumal, vihastan ja oma peigmeest pahandan! Aita mind, et ma võitsin sõnades ja tegudes kui õige ja mõistlik ristiniimene ennast ülesse näidata! Aita, kui ma kord lualatud saan, et ma siis ikka omas armastuses tema vastu niisama kindlaks jäen, nagu nüüd! Anna minule tarka meelt ja mõistust, et ma õiget ja head teed mõistaksin kinni pidada, mida Sinu armastatud Poeg Jeesus Kristus meile on näitanud ja õpetanud. Kuule minu palvet, oh armastatud Issand Jumal! Amen!

6. Maha jäetud pruudi palve.

Oh halastaja Jumal! Kurwa meelega tulen Sinu armu järje ette, rõhutatud südamega palun Sind: Oh tröösti mind ja anna mulle jõuudu kannatuses ja ära lasse liiga kurvastust minu üle võimust võtta! Mind on mu peigmees maha jätnud, aga võib olla, et ma ise selle juures süüdlane olen: wahest olin ma ehk liiga edew moodide taga ajamises ja halpuses; võib olla ka, et ma tantsumise, tühiste juttude rääkimise ehk mõne muu niisuguse teu pärast, mis õige ristiniimesele ei kõlba, temast olen maha jäetud. Aita siis Sina, armastatud Jumal, et ma oma elu mõistaksin parandada, kõik edewused ja rumalad teud maha jätan ja igapidi,

fui õige ja auus ristiniimene püüan elada puh-
tuses ja kasinuses! Anna minule tarka meelt ja
mõistust ning juhata mind oma Waimu läbi
õige teeradade peale! Sinu sõna olgu mu
jalale lambiks ja walguseks mu jalgte peal!
— Piaks aga minu peigmehe taganemine tema
enese süid olema, kus mina temale selleks min-
gisugust põhjust ei ole annud, siis anna minule
jõuudu ja heldet meelt, et ma temale andeks
wõiksin anda, ja paranda tema südant, et ta
kellelgi teisele neiule enam niisugust kurba
meelt ei teeks! Sinu peale loodan ma, oh
Issand, ja Sinult palun mina oma rõhutatud
südamele tröösti! Oh kuule minu palwet oma
suure halastuse pärast! Amen!

7. Nooriku palwe.

Oh kõigearmulisem ja kõige heldem Issa!
Südamelises palwes astun ma Sinu ette ja
awaldan Sulle seda kõik, mis minule muret
teeb. Waata, oh halastaja Issand, ma olen
alles hiljuti püha abielu seisuse sisse astunud,
olen weel noor ja ei mõista mehe tahtmise jä-
rele elada ning majatalitust korralikult toime-
tada. Sellepärast palun Sinult tarka meelt
ja mõistust, et ma midagit asja uisapäisa ei
teeks, waid et ma igas asjas hoolas ja tähele-
paneja oleksin. Lase mind aru saada, kudas
iga asi ja talitus paremine ning korralikumalt

wõiks toimetatud saada! Uita mind, et ma wõiksin oma mehe wastu ikka lahke olla ja teda oma rõemsa olekuga trööstida, kui ta nuffer on! Niisamati aita mind ikka sõnakuulelik olla, et ma oma abikaasa käskudele wastu ei pane ja temaga näaklema ei hakka. Kui siis piaks juhtuma, et ta minule midagit halvaste ütleb ehk mind sõimab, siis anna mulle kannatust, et ma mitte wastu sõimama ei hakka, waid temale ikka kõige lahkemat nagu näitan ja sellwiisil kurjust ja pahandust mööda saadan! Täida minu palwet, on armuline ja helde Issand! Amen!

8. Naise palwe.

Oh armuline Jumal ja Issa! Sa oled mind ikka kuulnud, kui ma Sind palusin ja oled mind oma heldusega hoidnud ja kaitsnud, oh kuule mind ka nüüd! Anna mulle tarka meelt ja mõistust, et ma püüaksin kasiinaste, puhtaste ja kofkuhoidlikult elada! Et ma ei raiskaks wae- waga teenitud kopikaid tühiste asjade ostmise ning edewuses uhkustamisega, waid et ma oleksin liht elamise wiisiga rahul. Seisku mull need sõnad meeles, mis sa naistele apostli suu läbi oled ütelnud, et „naised puhta riietega ja häbe- liku meelega endid piawad ehtima, ei mitte kullaga, pärlitega ega kalli riietega, waid hea tegude läbi.“ Hoia mind ka liig ahnuse ja ihu-

fuse eest, waid et ma seda, kellel puudus ja häda on, awitaksin. Anna mulle jõuudu ja kannatust, et oma lapsi mõistlisteks ja auusateks inimesteks jõuaksin kasvatada, kelledest Jumalal ja inimestel hea meel on! Aita, et ma neile õige armastaja ning hoolas ema wõiksin olla! Anna mulle ka head tahtmist ja jõuudu, et oma mehe soowimist ja käsku wõin truuste täita, nagu Sinu kiri ütleb: „Naised, kuulge oma meeste sõna, nõnda kui kohus on, Issanda sees!“ Oh Issand halasta minu peale oma armsa Poja Jeesuse Kristuse kannatamise pärast! Amen!

9. Naise palwe, kellel joodit mees.

Oh Issand, wõta kuulda mu sõnad, wõta äramõista mu igatsenemist! Pane tähele mu kisedamise healt, minu kuningas ja minu Jumal, sest Sind ma palun! Ma olen ärawäsinud omas ägamises, kõige õõ ujutan ma oma wõõdit, oma filmawecga liutan ma oma sängi. Minu mure ei ole mitte weikene, oh Issand. Sest waata, see mees, kes pidi minule eluteel tuetuseks olema, on ennast kõige hirmsama eksituse, wiina ja õlle joomise sisse annud. Oh Issand, Issand! Tõmma teda tagasi hukatuse tee pealt, sest Sina ei ole mitte niisugune Jumal, kellel hea meel on õelusest! Lase teda mõista ja tunda seda käsku: „Arge jooge endid mitte täis wiina,

kust õnnetu elu tuleb!" Lase teda tunda, et ta niisuguse eluga ennast, looduse walitsejat, loomastki halvemaks teeb, ja anna temale jõuudu, sellest hukksaastwast nõdrusest eemalle hoida!...

Aga, mu Jumal! Ehk olen ma ise selle juures süidlane, et tema niisugust teed kõnnib. Võib olla, et ma tema wastu tülitsefin ja riidlesin; võib olla, et ma tema käsksid ei täitnud, nõnda kui kohus on, et ma majatallituse hooletusesse jätsin ja et ma laste eest õiget muret ei kannud; võib olla, et ma oma ligimeste üle halvaste rääkisin ja teda sell wiisil meeleeäraheitmisele ajasin, nõnda et ta wiina- ja õllejoomises enesele lahutust läks otsima. Kui see kuri haigus minu süi läbi tema külge on hakkanud, siis anna mulle seda andeks, armas Issand, ja aita, et ma edespidi paremine elama hakkan ja teda lahke sõnadega ja kannatliku meelega eksiteelt tagasi püüan tõmmata. Oh, kuule minu palwet, armas Issand Jumal, oma rohke halastuse pärast! Amen!

10. Naise palwe, kes täima peal on.

Oh armu ja halastuse Issand! Sina, kes neerud ja südame läbi katsud, tunned, misugune mina olen. Sa tead, et mina looduse nõuudmist pian täitma ja warsi emaks saama. Sellepärast anna mulle tarka meelt ja hoiu mind, et ma mingisuguse patu ega eksituse sisse ei lange,

et ma ikka Sinu tahtmist mööda ja auusaste elaksin, et mu elutee kõigipidi laitmata võiks olla! Ma tean, oh Issand, et wanemate wigadused laste külge hakkavad, ja iseäranis ema mõtted ja teud sellel ajal, lapsele jäädawatks päranduseks saavad, mis päris patuks nimetatakse. Oh anna mulle siis jõuudu, et mina ikka kõikide vastu lahke oleksin, üksnes Sinu meeleepäralisi ja auusaid mõtteid mõtleksin ning tegusid teeksin, et siis see, keda ma südame all kannan, ka niisuguseks saaks! Ja kui aeg kätte jõuab, et ma maha pian saama, siis anna Sina mulle jõuudu valu ära kannatada! Ära lase mitte nõdrust minu üle võimust võtta, vaid tueta mind oma tugeva armu-käega! Hoia minust sell ajal eemalle kõik ebausulised ja tembutajad, mis Sinu ja ka iga õige inimese meelest hirmsad on! Oh, kuule minu palwet, armas Issand Jumal, sest ma hakkas uskus Sinusse kinni, ja ootan Sinult õnnistust! Amen!

11. Palwe pärast sünnitamist.

Ma tahan Sind, Jehootwa, suureks tõsta, sest Sa oled mind ärapeastnud. Issand, minu Jumal, ma olen Su poole kiskendanud, ja Sa oled mind terveks teinud. Jehooiva, Sa oled mu hinge saatnud ülestulema surma walust, Sa oled mind elus pidanud, et ma mitte ei ole allaläinud hauuda. Sa oled mu kaebtust pöör-

nud rõdemumängiks; Sa oled mu kotiriide seljast ära võtnud ja rõemu mu wõõle pannud. Mu hing piab Sind kiites laulma ja ei mitte wait jäema; Issand, minu Jumal, Sind tahan ma auustada igaweseks ajaks. Jah, suurt head oled Sa, Issand, minule teinud, sest Sa lastsid minu surmaahastusest elu sündida. Mita siis nüüd ise, kõige armulisem Issand, et ma mõistaksin seda lapsukest digel wiisil ülesse kaswatada, nõnda et temast auus inimene saaks mõtete, sõnade ja tegude poolest! Anna mulle selle tarwis jõuudu ja mõistust, sest Sa tead ju, et mina nõder ise midagit ei mõista ega suuda, waid selles kõige tähtjamas ema toimetamises, lapse kasvatamises, tihti oma nõrga mõistuse läbi eksiteele lähen, ehk ennast teiste läbi eksitada lasen. Oh kuule mind, Issand! Kii kui Sa enne mu palwet kuulsid, nõnda ei saa Sina ka nüüd oma kõrwu minust ära pöörma, sest Sinu heldus on uus iga hommiku ja Sinu tõsidus on suur. Amen.

12. Vese naise palwe.

Oh Jumal ja Kuningas! ma hüian Sinu poole, kes Sa taewas istud. Jõuudku mu alandlik palumine Sinu ette, peasta mind oma sõna mööda! Sa oled mu abikaasa ära võtnud ja mind üksina ilma tueta elu tormide kätte jätanud. Olgu siis Sinu käsi mind aitamas!

Sina oled õige leff-naiste ja waeste laste abimees, ära jäta minule mitte oma abi andmata! Mita, et ma elaksin õige lese kombel: kassinaste, auusaste, palvetamises ja töös! Ära lasse uhkust, edewust ega laiskust minu üle wõimust saada, waid anna mulle alanduse, tasanduse ja hoolfusse waimu! Ma igatsen Sinu õnnistust, Jehoowa, ja Su käsudpetus jahutab mind. Ma olen kõrwe linnu sarnaseks saanud, ma olen kui öökull ärähäwitud kohtades. Ma waltwan ja olen kui üksik lind katuse peal! Olgu Sinu sõna mu jalale lambiks ja walguseks mu jalgte peal! Anna mulle jõuudu muret ja kurbtust ära kanda! — Anna rahulist hingamist minu abikaasa põrmule, pane tema hing sinna elama, kus ei haigust, kurbtust ega õhtamist ei ole, waid kus igawene õnnis elu on! Oh lasse tema mälestust minule kalliks ja armsaks jäeda!

Oh Issand! ma hüian Sind appi, tõtta mu juurde; wõta kuulda mu healt, kui mina Su poole hüian! Saagu mu palwe walmistud kui suitsutamise rohi su pale ees, ja mu käte ülestõstmine kui õhtune õhwer! Jehoowa, Sina oled see, kes wõerad hoiab, kes waesed lapsed ja lesed naised ülespiad. Kes kohut annab neile, kellele liiga tehakse; kes leiba annab näljatselle. Sina tuetad kõiki, kes on langemas, ja paned püüsti seisma kõiki, kes on kõwerdud. Sa oled ligi kõigile, kes Sind appi hüiatwad; kõigile, kes Sind tõe sees appi hüiatwad. Kuule

siis ka minu palwet, ja igaweste piab mu süda ja suu Sinu kiitust kuulutama! Amen!

13. Wana eide palwe.

Mu hing, kiida Jehootwat, ja kõit, mis minu sees, Tema püha nime! Mu hing, kiida Jehootwat ja ära unusta mitte tema heategemisi ära, sest siia maale on Jehootwa mind aitnud! Minu lapsepõlwest kuni siia saadik on Issand ühtepuhku oma armu minu wastu ülesnäitnud, Tema heldus on iga hommi ku uus olnud. Jah, Sinu arm, oh Issand, andis minule igapäewast leiba, terwist, rahu ja pikka iga, ehk ma küll Sinu wastu olen eksinud. Sina olid mu abimees, Sa andsid mulle kõit, mis mu süda himustas. Sina olid mu abimees, Sa andsid mulle kõit, mis mu süda himustas. Sa oled kõigile abiks, kes Sinu peale loodawad, seda wõid ma igapähele kuulutada: sest ma olin noor ja sain wanaks; aga seda ma ei näinud ialgi, et õige oleks maha jäetud, ehk et tema jugu oleks leiba otsinud.

Nüüd, kus mu elu teekond otsa hakkab lõppema, ei ole mull enam muud igatsmist, kui et Sina minule omas riikis aset walmistaksid. Et ma siis, kui kaduwast ilmast wälja lähen, õnnistuse mäele jõuaksin. Ka palun ma, et Sa minu omaiseid niisamati õige elutee peal saadaksid, nagu mind, ja et Sa neile waga

meelt ning õiget südant annaksid, nõnda et meie Sinu juures jälle kokku võime saada, et ükski meitest teise paika ei läheks. Aita mind mu wiimseid päivi wagaduses ja rahus mööda saata ja anna mulle wiimaks õnnist tunnifest! Oh kuule mind, armas Issa, Jeesuse Kristuse kannatamise ja surma pärast! Amen!

II. Paulus.

1. Meiu laul.

(Wiisil: Jeesus hüia mind.)

Helde, armu Waim!
 Mina nõder taim
 Hüian paluwalt Su poole,
 Et Sa kannaks mu eest hoole
 Hädaoru sees,
 Kallis abimees!
 Armust aita Sa,
 Et ei ial ma
 Njaks tühja uhkust taga,
 Waid teeks head, oleks waga
 Iga asja sees,
 Aita abimees!

2. Piiga laul.

(Wiisil: Meil tuleb abi Jumalast.)

Sa helde Jumal taewa sees
 Mu palwet kuulda wõta.
 Su poole hüian filmawees,

Seepärast abiks tõtta!
Mull anna alandust
Ja kindlat kannatust,
Et üksik-põlve sees
Ei langeks Sinu ees
Su käsusõnast ära!

3. Gõjnuud neiu laul.

(Wiisil: Sull, Sull Jehoowa.)

Oh Jumal, ole armuline
Su halastuse pärast mulle nüüd,
Sest mina waene inimene
Sull tunnistan mu eksitused, süüd.
Mu ülekohut, Issand, kustuta,
Mu patud kata kinni armuga!

Oh kuule armust minu hüüet:
Ut, puhast südant mulle rindu loo
Ja õnnista mu praegust püüet,
Mull kinnitust Su Waimu läbi too;
Ut elu siis ma jõuan algada,
Kõik patu hinud juudan salgada.

4. Naise laul.

(Wiisil: Ma tahan jätta maha.)

Oh helde taewa Issa,
Sind appi hüüan ma,
Sest minu süda wiisa
Su tahtmist tegema;
Ei suuda järel anda
Küll oma mehele,
Ja laste eest hoolt kanda
Ei mõista õigeste.

Seepärast tõstan mina
Su poole uskus käed,
Dh, laje tulla Sina
Mull abiks oma wäed!
Tee, et ma täita nõuan
Mis ial soowib mees,
Ning lastel olla jõuan
Eeskujuks elu sees!

5. Lese laul.

(Wiisil: Kes Jumalat nii laseb teha.)

Dh helde Isa kõrges taewas,
Sa lese naise abimees.
Mind kuule, kui ma hingewaewas
Siin hüian südamest Su ees!
Mull abiks ikka ole Sa,
Ja tueta mind armuga!
Tee, et ei ilm, ei minu liha
Mind kiimaluse wõrku nii,
Et hirmus edewuse iha
Mind kiusama ei tulegi;
Waid karstkust, alandust mull Sa
Laf' südamesse figida!

6. Wana eide laul.

(Wiisil: Dh wõitlejad et käige peale.)

Nüüd pikka teed ju olen käinud
Siioni linna poole ma,
Küll olen palju waewa näinud
See tee peal — nüüd ju lõpmas ta:
Kuld tornid, pärli wärawad
Mull selgest' silma särawad.

Sull olgu tänu, helde Looja,
Et Sa fell reisil saatsid mind!
Mull mure=talwel tegid sooja,
Su armust rahu leidis rind.
Kui maha jääb must ilma=ring,
Siis wõta wastu minu hing!

III. Kirja salmid.

1. Špetusjeks.

Kui keegi teie seast arwab ennast Jumala teenija olevat ja ei talitse oma keelt, selle Jumala teenistus on tühine. Sakob. 1, 26.

Teie kõne olgu jah, jah — ei mitte, ei mitte, aga mis üle selle, see on tighedast! Matt. 5, 37.

Kes oma suund ja keelt hoiab, see hoiab oma hinge ahastuse eest. Špet. sõnad 21, 23.

Ära ole nobe oma keelega, ja ära ole laisf ega totter oma tegude sees! Siirak, 4, 32.

Ära aruta ial jälle üles kurja kõnesid, siis ei juhtu sulle ühtegi, mis sind halvemaks teeks! Ära räägi üles wõeraid elutwiisid, ei sõbrale ega wihamehale, ja kui sa ei tee pattu seega, siis ära ilmuta neid! Oled sa ühe kõne kuulnud, siis suregu see su sisse; ole julge, ei see aja sind lõhki! Siirak, 19, 7. 8. 10.

Ära õpeta oma suud mitte wanduma, ja ära võta wiisiks Seda, kes püha, nimetada ilma asjata! Siirak, 2, 3, 11.

Ära tõsta ennast suureks, et sa ei lange ja häbi ei saada oma hingele! Siirak, 1, 31.

Ära otși kiitust riiete pärast! Siirak, 11, 4.

Ära ole mitte kui lõukoer oma majas, ega kui meeletu wali oma kodafondsete vastu! Siirak, 4, 32.

Kõik waewa tahaksin ma kannatada, aga mitte südame waeva, ja kõik tighedust, aga mitte naise tighedust. Siirak, 25, 14.

Naise lahke meel rõdemustab tema meest, ja tema mõistmine teeb mehe luud-kondid lihavaks. Siirak, 26, 15.

Su käsi ärgu olgu väljasirutud võttes, ega kinni jälle andes! Siirak, 4, 34.

Siruta oma kätt välja waeste vastu, et su õnnistamine täis saaks! Siirak, 7, 16.

See on paha wiis inimesest, kui ta ukse taga salaja kuulab. Siirak, 21, 26.

Ära wiha tööd, mis waevaga tehakse, ega põllu tööd, mis kõigefõrgemast loodud! Siirak, 7, 33.

Joobnud naine on suur wiha, ja tema ei või oma häbi mitte katta. Siirak, 26, 9.

Issand wihkab neid, kes ebausku pidawad.
 Paul, 31, 7.

Teie naised, kuulge oma meeste sõna, et kui mõned on, kes seda sõna (Püha kirja) ei usu, naiste elu läbi wõiksid saada ilma sõnata õige usu poole, kui nemad teie puhast elu Jumala kartuses tähele panewad; kelle ehte ei pia wäljaspidi olema ei juuste palmitamises, ei kulla ümberpanemises, ega riiete ehitamises.
 1. Peetr. 3, 1—3.

Ja Jehoowa ütleb: Seepärast et Siioni tütreid on toredad ja käitwad kael püsti, ja pöörlewad filmi, käitwad ja kõnnitwad tippamisi, ja panewad omad jalad kalli ehetega kinni. Sell päewal tahab Issand äraasaata nende kallid jalg=ehtede ilu, peailud, ja käekeed, ja wööd ja elurohu toosid, ja sõrmused. Wäljaõmmeldud riided, ja põlled, ja taskud. Ja see piab sündima, et kalli rohu haisu asemel piab raipe hais olema, ja wöö asemel wermed, ja kõis=kuue asemel kotiriide kuub, ja kõrwetus ilu asemel, Jesaja 3, 16. 18. 20. 21. 22 ja 24.

Uga kui kellegil teie seast tarkust puudub, see palugu Jumala käest, kes kõikidele ükspidistest meelest annab! Sak. 1, 5.

2. Trööstiks.

Otse kui isa laste peale halastab, nõnda halastab Issand nende peale, kes teda kardavad. Laul 103, 13.

Ma olen väga rõemus ja rõemustan Su helduse pärast, et Sa waatad mu wiletsuie peale; Sa tunned, kui mu hingel kitsas käes on. Laul 31, 8.

Ra siis, kui ma käin surma warju orus, ei karda ma kurja, sest et Sina minuga oled; Sinu lepp ja Su sau, needsamad trööstiwad mind. Laul 23, 4.

Jehootwa toetab kõiki, kes on langemas, ja Tema paneb püsti seisma kõik, kes on kõwerdud. Laul 145, 14.

Sest Ta seisab waeze paremal poolel, et Ta teda peastab neist, kes tema hinge peale kohut mõistwad. Laul 109, 31.

Tema annab sellele, kes wäsinud, rammu, ja jõutumale annab Ta palju jõuudu. Jes. 40, 29.

Kui mu liha ära lõpeb ja mu süda ka, siis oled Sina, Jumal, mu südame kalju ja mu osa igaweste. Laul 73, 26.

Sest küll mäed liikutvad ära, ja mäekingud kõigutvad; aga Minu heldus ei pia mitte sinust liikuma, ega Mu rahu seadus kõikumata, ütleb Jehoowa, su halastaja. Jes. 54, 10.

Aga mind, mind piad Sina üles mu laimata meeles ja paned mind enese ette seisma igaweste. Laul 41, 13.

Shtu jääb nutt öömajale ja hommiku tuleb rõdem ja diskamine. Laul 30, 6.

Kes filmatweega külwatwad, need lõikawad diskamisega. Kes käib ikka peale ja nutab, seemet külwi tarwis kandes, see tuleb tõeste diskamisega ja kannab omad wihud. Laul 126, 5. 6.

Meie hing on kui lind ärapeasnud linnupüüdjate paelast: pael on katki läinud, ja meie oleme ärapeasnud. Laul 124, 7.

Kas naine oma lapsukest ära unustab, et ta mitte ei piaks oma ihu poja peale halastama? Ehk nemad ka ära unustasiwad, füiski ei tahta Mina sind mitte ära unustada. Jes. 49, 15.

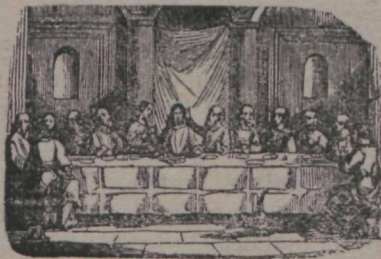
Kes õige, sell on palju õnnetust, aga Jehoowa kifub teda wälja. Laul 34, 20.

Ära kardata mitte, sest Mina olen sinuga; ära waata enese ümber, sest Mina olen su Suomal, Ma teen sind tugewaks, Ma aitan sind

ka, Ma pian sind üles Oma õiguse parema
käega! Jef. 41, 10.

Kui sa weest läbi lähed, olen Mina sinuga,
ja kui sa jõgedest läbi lähed, ei pia nemad
sind mitte ära uputama; kui sa tules käid, ei
pia sa arapõlema, ja tuleleek ei pia sind mitte
kõrwtama. Jef. 43, 2.

Sa kui teie ka piaksite kannatama õiguse
pärast, siis olete teie õntsad. 1. Peetr. 3, 14.

Uued raamatud.

1. **Siioni päike.** Uus palweraamat, kus kõik sugused palwed sees on, mida usklikud ristiinimesed tarvitawad. Hind 20 kop.

2. **Jõulu jutud.** Hind 5 kop. Selles raamatus on väga ilusad ja armsad jutukesed. Sellepärast on ta väga tähtjas lastele ja noordele inimestele kindida.

3. **Taslu palweraamat.** Hind 5 kop. Et selles raamatus kõik palwet lühidelt on sisse wõetud, ja et raamat ise ka weikeses wormis on, sellepärast on ta väga tähtjas sõdatitele ja muudele reisijatele.

4. **Jenowewa.** Tõelik ja väga hale jutt. Hind 10 kop.

5. **Jutud Siionist.** Hind 5 kop. Selles raamatus on ilusad ja armsad õpetlikud jutud; teda sünnib lastele ja noordele kindimiseks Jõulu, kui ka muu ajal.

6. **Jõulu kingitus lastele.** Hind 5 kop. Selles raamatus on 35 ilust laulu, mida lapsed suure jõuga luewad ja laulawad.

7. **Loomade tohter.** Õpetus, kudas hobuseid, weiseid, lambaid ja sigu tuleb tõbede eest hoida ja haiguste ajal arstida. Hind 30 kop.

8. **Talurahwa köögiraamat.** Õpetus, kudas perenaised ja söögitegijad tarwilikka toituseid ja jookseid piawad walmistama. Hind 20 kop.

A decorative border with a wavy line and ornate corner pieces.

Sind 10 top.